

Lit_12_5_24@1

1. sv. válka

- Jaroslav Hašek
 - prozaik, satirik, humorista, publicista
 - vliv anarchismu; bohémský život
 - vězně -, vystupoval prot R-U
 - založil Stranu mírného pokroku v mezích zákona
 - pěšky procestoval R-U, došel až do Ruska
 - voják rakouské armády, pak čsl. legiím
 - zakladatel žánru hospodské historky
 - cestopisné povídky, črty, humoresky (Můj obchod se psy)
 - většinu děl napsal v hospodě, publikováno časopisecky
 - haškologie
 - Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války
 - tetralogie; nedokončený humoristický román
 - nemá jasnou dějovou linii, ústřední je postava Švejka a záznam jeho rozhovorů, vyprávění a popisů situací
 - hl. postava Josef Švejk - prostomyslný naivní hlupák a dobrák
- Jaromír John
 - prozaik, estetik, výtvarný kritik
 - povídkový soubor Večery na slamníku - vlastní zážitky z války
- I. Olbrecht
- S. K. Neumann
- F. Šrámek
- J. Weiss
- V. Vančura

Legionářská literatura

- Rudolf Medek - Anabáze (pentalogie (5))
- Josef Kopta
- František Langer
- Jaroslav Kratochvíl

Expresionismus

- expresionismus

- pocity skepse, životní pocit rozkladu hodnot, rezignace a úzkost z absurdity světa
- deformovaná skutečnost
- do české lit. pronikl již před 1. sv. válkou
- Richard Weiner (1884 - 1937)
 - povídkový soubor *Lítice*
 - povídkový soubor *Škleb*
 - povídkový soubor *Lazebník*
 - *Hra doopravdy* - 2 texty inspirované surrealismem
- Ladislav Klíma (1878 - 1928)
 - filozof, prozaik, dramatik
 - neschopen existenčně zakotvit
 - *Svět jako vědomí a nic* - událost v dějinách české filozofie
 - *Velký román I. - III.* - egodeismus (ovládnutím své vůle se člověk stává bohem)
 - *Utrpení knížete Sternenhocha*
 - "groteskní romaneto" s prvky hororu a gotického románu
 - příběh o degenerovaném šlechtici, který se ožení s krásnou a hrdou Helgou, zabije ji a tyrán svými vidinami zešílí
 - Jan Němec - film *V žáru královské lásky*
- Josef Váchal (1884-1969)
 - prozaik, básník, malíř, řezbář, grafik, typograf, autor vzácných bibliografií
 - *Krvavý román*
 - "satirický a groteskní"
 - pokus o ideální humor
 - autor si knihu sám vysázel, opatřil dřevoryty, použil vlastnoručně vyřezané litery
 - vyšla v 17 exemplářích
 - Jaroslav Brabec - film

Demokratický proud

- Karel Poláček (1892 - asi 1944)
 - prozaik, humorista, kritik, novinář
 - židovský původ; za 1. sv. v. na frontě
 - v dílech satirický obraz českého maloměšťáka
 - *Muži v ofsajdu* - humoristický román
 - *Hostinec U Kamenného stolu* - humoristický román/usměvavá próza; za okupace vydán pod jménem malíře
 - **Okresní město**; Hrdinové táhnou do boje; Podzemní město; Vyprodáno - pentalogie (nalezeny jen 4 díly); Rychnov nad Kněžnou
 - Bylo nás pět

- humoristický román
- postavy: Petr Bajza (vypravěč), Antonín Bejval, Čeněk Jirsák, Éda Kenlink, Zilvar z chudobince
- situační a slovní komika
- Eduard Bass (1888 - asi 1946)
 - prozaik, humorista, dramatik, novinář, kabaretní umělec
 - kabaret Červená sedma
 - v Lidových novinách - rozhlásky (= veršované shrnutí událostí uplynulého týdne)
 - próza Klapzubova jedenáctka - pro děti
 - román Cirkus Humberto
 - hl. postava Vašek Karas
 - důvěra v českého člověka
 - Lidé z maringotek - rámcová próza (cirkusový dekameron)
- Karel Čapek
 - narozen 9.1.1890 Malé Svatoňovice
 - vystudoval filozofickou fakultu UK - PhDr.
 - prozaik, dramatik, publicista, překladatel z francouzštiny, kritik, filozof
 - dramaturg a režisér
 - spřátelil se s T. G. Masarykem - *Hovory s T. G. M.*
 - pátečníci
 - založil Penklub a stal se jeho 1. předsedou
 - navrhován na Nobelovu cenu za literaturu
 - čelí nenávistné kampani
 - umírá 25.12.1938 v Praze na zápal plic
 - osobitý styl psaní; sklon k hovorovosti (ale furt spisovný)
 - zakladatel moderní utopické a vědecko-fantastické prózy
 - dílo
 - záliba v cestování: Italské listy, Anglické listy, Výlet do Španěl, Obrázky z Holandska, Cesta na sever
 - práce na zahradě: Zahradníkův rok
 - vztah ke zvířatům: Měl jsem psa a kočku
 - Dášenska čili Život štěněte - vlastní ilustrace
 - Devatero pohádek
 - spoluautorství s bratrem Josefem
 - Zářivé hlubiny
 - Krakonošova zahrada
 - Lásky hra osudná
 - Ze života hmyzu
 - Povídky
 - Boží muka; Trapné povídky - filozofické detektivky; např. Šlápěj)

- Povídky z jedné kapsy; Povídky z druhé kapsy
 - soubor povídek s detektivní zápletkou
 - hl. postava komisař Mejzlík
- novela První parta - z hornického prostředí
- romány
 - Továrna na absolutno
 - utopický román
 - kritika náboženského fanatismu
 - Krakatit
 - utopický román s prvky sci-fi
 - myšlenka odpovědnosti vědce
 - téma: odpovědnost vědce
 - noetická trilogie
 - noetika = nauka o poznání a možnostech poznání
 - Hordubal
 - trojí pohled
 - úsilí dobrat se pravdy
 - Povětroň - tři možné výklady; havárie letadla
 - Obyčejný život
 - souvislost románů myšlenková (filozofie relativismu - není jen jedna poznatelná pravda)
 - Válka s Mloky
 - satirická alegorie
 - varování před nebezpečím fašismu a rasismu
 - využití novinářské formy reportáže
 - Život a dílo skladatele Foltýna - nedokončený psychologický román
- dramata
 - Loupežník - konverzační lyrická komedie; oslava mládí; výsměch měšťáků
 - R.U.R.
 - fantasticko-utopická hra
 - robot - neologismus Josefa Čapka
 - Věc Makropulos - utopická komedie, téma dlouhověkosti
 - Bílá nemoc - varování před fašismem a nebezpečím davové manipulace
 - Matka
 - poslední hra
 - varování před zločinností války, ale i výzva k boji proti násilí a nelidskosti

Imaginativní proud

- Vladislav Vančura

- žil 1891 až 1942
- prozaik, dramatik, scénárista, filmový režisér, výtvarný a divadelní kritik
- Devětsil
- lékař
- za heydrichiády popraven
- moderní umělecké směry - avantgardní próza
- experimentoval s jazykem a stylem
- sklon ke knižnosti (archaismy)
- originální větná stavba
- díla
 - Pekař Jan Marhoul
 - sociální román
 - obžaloba světa peněz
 - vliv proletářského umění
 - baladické ladění
 - Pole orná a válečná
 - expresionistické ladění
 - inspirace poetismem
 - různé vrstvy jazyka
 - reakce na 1. sv. válku
 - Rozmarné léto
 - humoristická novela
 - hl. postavy kouzelník Arnošek a provazolezkyně Anna, majitel lázní Antonín Důra, Roch, Hugo, Kateřina
 - parodie maloměsta
 - kritika maloměšťanství
 - Markéta Lazarová
 - baladický román z dob loupeživého středověku
 - tragický příběh vášnivé lásky a nenávisti
 - 2 páry: Markétka a Mikoláš, Kristian a Alexandra
 - důležitá role vypravěče: vstupuje do děje, komentuje jednání postav, schvaluje i odsuzuje, oslovuje hrdiny i čtenáře
 - povídka Luk královny Dorotky
 - romány Útěk do Budína; Konec starých časů ad.
 - nedokončené Obrazy z dějin národa českého
 - dramata: Jezero Ukereve; Josefína